

Prima divisio.

2. *Quid universale in causando.* — *Quid in representando.* — Primo igitur dividi solet universale in universale in causando, in representando, in essendo, et in prædicando. Sed hæc divisio ad præsens institutum non refert, quoad priora duo membra. Nam causa quæ universalis dicitur, quia varios effectus potest producere, res aliqua singularis est, ut Deus, cælum, etc.; unde non habet aliam unitatem nisi realem singularem, seu numericam; sed illa dicitur quasi universalis in objecto, quia ad plures effectus virtus ejus extenditur; sicut intellectus et voluntas dici solent potentiæ universales objective, quia circa omnia entia versantur, et sensus communis respectu externorum dici etiam potest eodem modo universalis, quamvis in se unus et singularis sit. Idemque dicendum est de universali in significando seu representando, sive illud sumatur in nominibus quæ a dialecticis *termini communes* vocantur, sive in speciebus intelligibilibus, sive in conceptibus formalibus, sive denique in quavis imagine, quacunque ratione fingatur representans uniformiter plura; quicquid enim sit hujusmodi representans, in se unum singulare individuum est, et solum ex parte objecti vocatur universale, quia significat vel representat plura. Tertium autem universale, quod vocatur in essendo, vel nullum est, vel in re coincidit cum quarto, solumque nomine et habitudine rationis differunt. Si enim universale in essendo dicatur illud quod in re ipsa universale est, hujusmodi universale nullum est, ut declaravimus; si autem sit illud quod in re habet aliquod fundamentum, per intellectum amen concipitur tanquam quid unum existens in multis, et sic efficitur universale in essendo, hoc ipsum est universale in prædicando; ideo enim de multis prædicari potest, quia in eis est per identitatem aliquam, ut declaravimus. Sed ratione prioris habitudinis in ordine ad esse proprie appellatur universale; ratione vero posterioris habitudinis in ordine ad prædicationem, vocatur prædicabile. Unde dici solet a dialecticis, esse prædicabile, esse quasi passionem seu proprietatem universalis.

Secunda divisio.

3. *Metaphysicum universale quid.* — *Universale physicum quid.* — Hinc secundo dividi solet universale in universale metaphysicum,

physicum ac logicum, quæ aliis nominibus dici possunt universale ante rem, in re, et post rem. Universale metaphysicum propriissime diceretur, si quod esset ab individuis re ipsa separatum; nam re ipsa maxime abstraheret ab omni mutatione et contractione: de rebus autem sic abstractis potissimum considerat Metaphysicus. Et ideo Aristoteles, in his libris *Metaph.*, præsertim 7, accurate inquirat de hoc universali, et ostendit revera nullum esse; sed hoc universale metaphysicum, non re, sed ratione tantum esse ab illis distinguendum. Rursus universale physicum dici potest natura ipsa universalis prout in rebus existit; et hoc modo non sumitur universale formaliter, ut universale est, sed solum materialiter, pro natura, quæ potest abstrahi et universalis denominari. Dicitur autem hoc universale physicum, quia cum sit in rebus ipsis singularibus contractum, subjectum est mutationi, et accidentibus sensibilibus a quibus physica consideratio incipit. Quanquam hoc universale non est extra metaphysicam considerationem, tum quia etiam in rebus immaterialibus et abstrahentibus a materia secundum esse reperiri potest; tum etiam quia hoc universale aliquam requirit unitatem formalem, cujus consideratio ad metaphysicum spectat. Imo etiam dialecticus de hoc universali aliquo modo considerat, non per se propter naturas ipsas sic universales, sed solum quatenus fundamentum remotum est, et quasi subjectum intentionis universalitatis.

4. *Quid universale logicum.* — Universale autem logicum dicitur ipsum universale in actu, quod per operationem intellectus consurgit; nam quia dialectici munus est operationes intellectus dirigere in ordine ad definitiones, divisiones et argumentationes, seu demonstrationes recte et ordinate conficiendas, quæ potissime traduntur de rebus universaliter conceptis, et inter se comparatis et coordinatis, ideo necesse est ut intentiones rationis seu denominationes inde consurgentes consideret, quanquam non ita hoc est proprium dialecticis, quin magis proprie ac per se possit ad metaphysicum pertinere; et aliquo etiam modo ad physicum. Hic enim de anima disputans, consequenter tractat de intellectu et de actibus, et objecto ejus; unde necesse est, ut universale quatenus universale est consideret, tum quia est aliquo modo proprium objectum intellectus, tum etiam quia per abstractionem vel comparisonem insur-

git, quæ sunt propriæ operationes intellectus. Maxime autem id spectat ad metaphysicum; nam, ut supra vidimus, ad illum pertinet distinguere entia rationis a realibus, et quam essentiam vel entitatem habeant, declarare; quod valde alienum et extrinsecum est a dialectico instituto, sed solum obiter hæc attingit, ut opera ipsa intellectus ordinare, et in certam methodum et artem possit redigere. Quod si velimus unicuique, quod proprium est, tribuere, metaphysicus considerat propriam rationem universalis, quatenus est unum in multis, et quicquid ad illam consequitur ratione qua naturam entis et essentiæ, et proprietates ejus imitatur. Dialecticus vero per se solum considerat rationem prædicabilis, non quidem ejus quidditatem vel entitatem considerans, sed solum quod ad definitiones vel prædicationes conficiendas nosse oportet. Quod ergo ad præsens spectat, et ad convenientem vocum usum, omne universale in actu sub ratione universalis, metaphysicum vocemus; sub ratione autem prædicabilis, dialecticum appelletur.

Tertia divisio in quinque universalibus.

5. Tertio, et quod ad rem maxime spectat, dividi solet universale in illa quinque membra, quæ Porphyrius distinxit in prædicabilibus, scilicet, genus, speciem, differentiam, proprium et accidens. De cujus divisionis qualitate et sufficientia non est nunc in animo disputare; id enim sine exacta cognitione singulorum prædicabilium commode fieri non potest: de singulis autem prædicabilibus disserere, alienum esset a nostro instituto; speramus autem, Deo adjuvante, de unaquaque re in proprio loco tractare. Solum igitur est recolenda distinctio illa supra data de universali concepto per modum absoluti, quale consurgit per simplicem conceptionem abstractivam seu præcisivam intellectus, et universali relato, seu comparato ad sua inferiora. Inquiri ergo potest quo modo divisio hæc intelligenda sit, seu de quo universali, vel sub qua ratione concepto, absoluta scilicet, vel respectiva, seu metaphysica, an logica. Duobus possunt esse respondendi modi. Prior est ibi dividi universale logicum ut respectivum rationis, et non universale metaphysicum, seu ut præcise abstractum. Quia in eo ut sic non videtur posse illa quinque membra semper et in universum commode distinguere. Nam, licet interdum in diversis naturis, vel conceptibus hæc facile distinguantur, ut in ho-

mine, animali, etc., tamen in aliis hæc distinguere non possunt, sistendo in conceptu absoluto, donec ad diversa fiat relatio seu comparatio. Sic album, verbi gratia, abstracte conceptum universale quoddam est; non tamen potest, in ea abstractione sistendo, potius accidens prædicabile, quam species denominari, quia respectu diversorum utriusque habitudinis capax est; inde donec fiat comparatio ad diversa, non potest illa duplex ratio in eo universali distinguere. Simile quid considerari potest in proprio, quod respectu diversorum rationem proprii et speciei habere potest; imo et natura generica etiam substantialis, licet respectu specierum genus denominetur, tamen respectu propriorum individuorum (juxta probabilem multorum opinionem) habet rationem speciei. Quin et de ipsa differentia probabile est quod, licet respectu speciei vel individuorum ejus constituat proprium universale, tamen respectu inferiorum differentiarum formaliter sumptarum, aliam rationem prædicationis constituat, vel ad prædicabile speciei revocetur; nam rationale de hoc rationali, verbi gratia, formaliter sumpto, non in quale, sed in quid prædicatur, quod hic amplius discutere et examinare non libet. Sola ergo species ultima naturæ substantialis vel accidentalis in abstracto sumptæ, incapax omnino est alterius habitudinis universalis; et non habet alia inferiora ad quæ comparari possit præter individua, quorum integram quidditatem continet. Igitur illa divisio non videtur habere locum in universali, quatenus per abstractionem præcise consurgit.

6. Quod si inquiras quale sit illud universale appellandum, responderi potest, rationem universalis sub ea consideratione solum consistere in separatione præcisiva a singularibus, ex qua consurgit quædam unitas rationis cum aptitudine ad multa, quæ sub hac præcisa consideratione ejusdem rationis est in quocunque universali; et ideo universale, ut sic, non dividi ulterius, sed solam universalis rationem retinere, donec cum inferioribus conferatur, et in ordine ad diversa varias denominationes accipiat. Et ita sub hac ratione universale non comparatur ad prædicta membra, ut genus ad differentias, sed potius ut subjectum ad accidentia, vel ut fundamentum proximum ad varias relationes, quibus denominari potest. Unde, quando a dialecticis solet dici universale vel prædicabile genus ad quinque universalibus vel prædicabi-

lia, sumendum est formaliter, et cum debita proportione, ut relativum in communi conceptum.

7. *Quinque prædicabilium sufficientia.* — Considerando autem universale, ut comparatur ad inferiora, recte per illa quinque membra dividitur, cujus divisionis ratio sic breviter assignari potest. Nam quod est unum in multis, seu prædicabile de multis, dicere potest aliquid essentialiter illis, vel aliquid extra essentialiter; rursus, si essentialiter sit, vel dicit totam essentialiter, et sic est universale specificum, quod solum potest esse commune individuis numero differentibus, quia sola individua hujusmodi possunt in tota essentialiter convenire; vel dicit tantum partem essentialiter; et hoc potest accidere dupliciter. Primo, ut sit veluti quid materiale et potentiale, et sic constituitur universale generis, quod, ut tale est, necessario respicit diversas species, quia convenientia illa in generica natura, quæ est fundamentum hujus universalitatis, neque est in tota rei essentialiter, neque in ultimo formali constitutivo et determinativo ejus, sed in gradu quodam potentiali, et per plures differentias determinabili. Secundo, fieri potest ut universale dicat partem essentialiter per modum formæ constituentis formalem unitatem ejus, et sic constituitur universale differentiarum, et prædicari dicitur in quale quid, quia se habet ad modum formæ constituentis quidditatem. Qui modus universalitatis et prædicationis interdum potest esse communis rebus differentibus specie; interdum vero rebus solo numero differentibus, ut constat in differentis ultimis et subalternis. Et ratio est, quia talis modus constitutionis per differentiam essentialiter, nec per se, excludit superiores differentias essentialiter etiam constituentes, et specificas essentialiter distinguentes, nec illas etiam per se requirit, unde, quia hoc accidentarium est tali universali, etiam illi accidit, quod inferiora, in quibus invenitur, specie aut numero differant. Quo modo autem hæc accommodanda sint his quæ Porphyrius docuit in cap. de Differentia, et quid ipse circa hoc senserit, in dialecticis commentariis remittendum est. Denique, si universale vel prædicabile sit extra essentialiter, esse potest aut per se connexum cum essentialiter, et ab illa dimanans; et hoc vocatur proprium; si vero nullo modo sit connexum per se cum essentialiter, sed contingens, et omnino accidentaliter conveniens, appellatur accidens quantum prædicabile.

8. Quamvis autem tam proprium quam accidens sint formæ eorum, de quibus prædicantur, non sunt tamen in abstracto, sed in concreto sumenda, ut rationem talium universalium induere possint, quia alio modo non sunt apta, ut de inferioribus tali modo dicantur. Quin potius, si tales formæ in abstracto concipiuntur, non respiciunt sua subiecta ea habitudine, qua universale respicit inferiora, sed eo modo quo actus respicit potentiam quam informare potest; ut ergo hæc possint ad talia inferiora sub tali ratione et habitudine universalium comparari, concipi debent in concreto per modum totius communis, quod sit in inferioribus sibi subiectis, et de illis in recto vere possit prædicari. Quod in omnibus etiam universalibus observari potest, nam in omnibus verum est, concreta solum de concretis posse prædicari, et consequenter solum respectu illorum posse habere rationem universalium. Ob hanc causam dici solet, universale non respicere, nec prædicari de suis inferioribus nisi per modum totius; nam, licet dixerimus genus et differentiam formaliter non dicere totam essentialiter, sed partem metaphysicam, tamen, ut universalium rationem habeant, necesse est ut per modum totius concipiuntur, et ideo sumi debent, et in concreto, ut rem totam saltem implicite dicant, et quatenus in potentia saltem includunt plura inferiora, quomodo dixit Porphyrius genus esse totum (scilicet potentiale) respectu specierum; et Arist., 4 Physic., c. 1, dixit universale esse quoddam totum. Quomodo vero abstracta substantialia rationem universalium participant, et quomodo in eis locum habeat prædicationis universalis, in sect. 10 hujus disputationis attingemus.

9. *Aliquot objectionibus occurritur.* — Occurrebant autem hoc loco variæ objectiones, quæ contra sufficientiam hujus divisionis sic expositæ fieri solent, quæ dialecticorum sunt propriæ, et ideo solum adverte, hanc divisionem duplici titulo existimari posse non apte traditam. Primo, quia in ea non numerantur omnes rationes ultimæ universalium, nam differentia posset in plures dividi, et similiter proprium, etc. Vel si dicantur hæc omnia comprehendere sub generalibus rationibus differentiarum aut proprii, aliunde videbitur ineptæ vel superflua divisio, quia posset ad pauciora membra generalia revocari; nam genus et species non minus videntur inter se convenire, quam differentia generalis et specialis.

10. *Differentia cur uno prædicabili conti-*

neatur. — Sed hæc difficultas nullius momenti est, quia, sive illa membra ultima et specifica sint, sive generalia, nihilominus divisio sufficiens erit, saltem ex hoc capite, quia nullum aliud membrum affertur, quod sub numeratis non contineatur. Et quamvis demus quædam membra esse generalia, quædam specifica, non propterea erit inepta divisio; neque enim necesse est ut divisionis membra æqualia sint, seu æque abstracta et communia; sufficit enim ut sub diviso contineantur, et omissa aliquo modo sint, ipsumque exhauriant. Quod autem quædam sub communiori, alia sub minus communi ratione numerentur, accidentarium est, et ob peculiare causas potest interdum expedire, ut fortasse in præsentem factum est, quia distinctio illorum quinque membrorum necessaria erat et sufficiebat ad coordinanda prædicamenta, et definitiones faciendas, et alia dialecticorum munera, propter quæ divisio illa inventa est. Addi denique potest, non esse necessarium admittere, non omnia illa membra in ratione universalis et prædicabilis esse specifica et ultima. Quia ad propriam relationem universalis et essentialiter differentiam ejus, nil refert quod inferiora magis vel minus inter se differant, dummodo habitudo superioris ad ipsa ejusdem modi et rationis sit; hoc autem ita contingit in differentis ultimis, vel subalternis. Eademque ratio est de proprio et accidente, non vero de genere et specie inter se comparatis, ut ex ratione adducta ad explicandam sufficientiam divisionis satis constare potest; fusius enim hæc explicare et discutere non est nostri instituti.

11. Ex secundo capite potest videri insufficientem prædicta divisio, quia videntur esse quædam alia universalia, quæ sub his nullo modo comprehenduntur; hæc autem sunt in duplici genere: quædam sunt transcendentia, quæ superiora sunt ad species et ad genera, quæ cum habeant unum conceptum objectivum, ut supra dictum est, et in multis esse ac de iis prædicari possint, nihil deesse videtur quominus universalia dicantur. Unde Aristot., 4 Metaphys., text. 10, ens et unum dicit esse maxime universalia.

12. *Transcendentia quare non universalia.*

— Sed responderi potest hujusmodi transcendentia non esse proprie et simpliciter universalia, quamvis interdum late et secundum quid ita appellentur, ea ratione qua omnino, quod aliquo modo unum est, et commune multis, potest universale vocari. Tamen, quo-

niam hæc analogæ sunt, vel non habent unitatem simpliciter, vel non æque plura respiciunt, ideo ex hac parte excluduntur a propria ratione et divisione universalis, quod in ea partitione dividi intelligendum est. Unde Aristoteles, 1 Ethic., c. 6, expresse requirit ad rationem universalis, quod univocum sit, et 4 Metaph., cap. 2, hoc modo negat, ens et unum esse universalia. Quod si instes, quia non repugnat dari aliquos conceptus objectivos communes, essentialiter pluribus prædicamentis, et univocos, et consequenter universales, et non genericos, quia multis prædicamentis nullum genus commune est, qualem multi existimant esse conceptum accidentis, aut conceptum entis successivi, et similes, quos consequenter dicunt non esse genera, sed ad modum transcendentium, respondeatur breviter, vel nulla esse hujusmodi prædicata univoca (ut multi volunt), vel certe, si quæ sunt, ad genus revocari, quia in ratione universalis, et in modo prædicationis essentialis in quid incompletum, et non prædicando totam rei essentialiter, cum eo conveniunt; differunt tamen a proprio genere, quia non habent proprias differentias, quibus contrahantur; et ideo neque ad definitiones, neque ad coordinanda prædicamenta deserviunt; de qua re inferius occurret commodior dicendi locus, cum de divisione accidentis in novem prædicamenta dicemus.

13. *Individuum vagum an universale sit.* — Aliunde vero ex alio extremo videntur esse quædam prædicata communia, quasi inferiora infima specie, et media inter ipsam, et singula determinata individua, quale existimavit Cajet., in cap. de Specie, esse individuum vagum; et probabilius exemplum adduci potest de communi ratione personæ, vel suppositi, vel de ipsa ratione individui. Ad quam difficultatem quidam negant hæc prædicata esse univoca. Sed hoc incredibile est, nam revera esse personam univoce dicitur de quolibet homine, et esse primam substantiam univoce dicitur de qualibet prima substantia; quæ enim ratio analogiæ vel æquivocationis in his prædicatis excogitari potest? Alii dicunt contineri sub universali speciei, nam ratio personæ tanquam specifica comparatur ad hanc et illam personam, et ratio individui ad hoc vel illud individuum, ut tale est. Sed, licet fortasse hoc defendi possit formaliter comparando, verbi gratia, rationem personæ ad hanc personam ut sic, tamen non videtur verum, si comparatio fiat ad hunc

hominem ut sic, quia ut sic non est prædicatum quidditativum illius. Quod sumi potest ex D. Thom., 1 p., q. 30, a. 4, ad 3. Et hoc satis est ad constituendum distinctum universale secundum relationem, prout nunc consideratur a nobis. Sicut risibile etiam est species respectu hujus et illius risibilis ut sic; et nihilominus respectu hujus vel illius hominis ut sic novum prædicabile constituit, quia sub ea ratione non prædicatur essentialiter.

14. Dicendum ergo videtur, individuum ut sic respectu plurium individuorum non constituere novum universale, quia de formali nihil aliud dicit, quam unitatem transcendentalem uniuscujusque entitatis prout in re existens; et ita excluditur, sicut alia prædicata transcendentia. Præsertim quia, si sumatur secundum id positivum, quod dicit, nihil addit supra ens; si vero sumatur secundum id quod formaliter addit, illud solum est negatio quædam. Unde inter individua ejusdem speciei, verbi gratia, duos homines, præcise considerando eorum essentias individuales, præter convenientiam specificam non est alia in ratione individi, nisi quatenus in ratione entis indivisi conveniunt, quæ tantum est transcendentalis convenientia. Rationem autem personæ, vel suppositi existimo posse reduci ad prædicamentum proprii, quatenus modus ille, quo constituitur, scilicet, personalitas vel subsistentia, essentialis non est, sed per se concomitans essentiam, sicut actu inherere dici potest quoddam proprium accidentis. Nec refert quod ille modus personalitatis vel subsistentiæ non sit in sua entitate proprietas accidentalis, sed substantialis modus; quia hoc non variat modum universalitatis seu prædicationis, sicut esse capitatum, esse bipedem actu, dicitur accidens quinti prædicabilis, quamvis res unde sumitur, non sit accidens, sed substantia, quia modus prædicationis accidentalis est et contingens; sed de his hæc sint satis.

15. Ultimo addere possumus alium modum explicandi divisionem illam de universali absoluto, seu quatenus consurgit per abstractivam considerationem intellectus, in quo, licet non possint prædicta membra omnino distinguí secundum varias relationes ad inferiora, ut discursus supra factus ostendit, possunt tamen aliquo modo distinguí in ordine ad metaphysicam compositionem. Ita ut genus dicatur illud quod per modum potentiæ aptum est speciem constituere; differentia, quæ per modum formæ aut actus genus contrahit et

dividit, ac constituit speciem; species vero erit quæ ex his componitur; proprium vero, quod speciei per se accidit; accidens, quod individuís, seu speciei ratione individuorum contingenter inest. Et hoc modo non tam dividitur universale secundum diversas rationes universalitatis, quam secundum diversas habitudines ipsorum universalium inter se. Ita tamen ut universale speciei sit quasi præcipuum, totale et absolutum; alia vero dicant aliquam habitudinem, quasi partialem, vel formalem ad ipsam speciem, ut declaratum est. Unde etiam est probabile, universale sub hac ratione non dici æque primo et univoce de his universalibus, sed primo de his quæ essentialia sunt, deinde vero de aliis quæ sunt extra essentiam, et inter priora universale speciei esse præcipuum; propter quod etiam Plato, ut Aristoteles interdum significat, specierum tantum ideas ponebat. Non oportet autem intelligere analogiam inter speciem, genus et differentiam in ratione universalis, quia omnia dicunt convenientiam et unitatem essentialem, et habent eundem modum identitatis respectu eorum a quibus abstrahuntur, quod secus contingit in proprio et accidente. Atque hæc consideratio universalium secundum proprias rationes suas, et secundum quod inter se distinguuntur, seu comparantur, maxime confert ad rerum essentias cognoscendas et definiendas: ideoque ad metaphysicum institutum maxime necessaria est. Quoniam vero proprium et accidens sunt extra rerum essentias, nihil de eis, quatenus universalis sunt, considerandum occurrit, præter intentiones et relationes rationis, quæ in ordine ad prædicationes a dialecticis declarantur; et quæ inferius suo loco dicemus de propria ac reali essentia accidentis, et distinctione ejus a substantia, variisque habitudinibus quas habet ad substantiam, inter quas una esse potest intrinseca dimanatio, a qua habet ut proprium nominetur; de aliis ergo tribus universalibus, genere, specie, differentia, dicendum superest quomodo in rebus distinguantur, et quod habeant in eis principium ac fundamentum.

SECTIO XI.

Quomodo in re distinguantur unitas generis et differentia tam inter se, quam ab specifica unitate.

1. Genus et differentiam in re distinguí, his argumentis suaderi posse videtur: primo,

quia species componitur ex genere et differentia, quæ compositio metaphysica dicitur, nec censetur omnino per rationem conficta, sed in rebus ipsis aliquo modo inventa, et ideo probatores Theologi docet non inveniri in Deo, quia repugnat summæ simplicitati ejus; ergo signum est genus et differentiam in re ipsa aliquo modo distinguí, et non tantum ratione seu conceptibus nostris, quia alioqui non facerent in re compositionem; sola enim rationis distinctio, etiam fundata in virtuali rei distinctione seu eminentia non sufficit ad veram rei compositionem; est ergo in re distinctio aliqua inter genus et differentiam. Et confirmatur, nam hac ratione Aristoteles, 7 Metaph., c. 10, text. 33, cum dixisset definitionem debere constare ex partibus, nimirum genere et differentia, subdit: *Sicut se habet definitio ad totam rem, ita partes definitionis ad partes rei*; est ergo inter eas vera aliqua distinctio, sicut inter partes rei.

2. Secundo probatur idem, quia, quæ in re ipsa habent essentias, vel partiales, aliquo modo diversas, in re ipsa aliquo modo distinguuntur; sed ita se habent genus et differentia: ergo. Probatur minor ex his quæ generi et differentia communitè attribuuntur. Nam imprimis Aristoteles, 3 Metaph., text. 10, ait, differentiam esse extra rationem generis; non est ergo differentia de essentia generis, neque e converso. Unde 6 Topic., cap. 3, ait Aristoteles, neque genus participare differentias, neque differentias genus; et 7 Metaph., c. 12, text. 42, dicit, differentias non poni in ratione generis, sed genus comparari ad differentias, ut potentiam ad actum essentialem, et ideo fieri ex eis unum per se. Et ratione patet, nam differentia dividentes genus sunt inter se opposita; ergo non possunt ambæ esse de essentia generis; ergo neque una, neque altera esse potest de essentia ejus. Patet consequentia, tum quia non est major ratio de una quam de alia; tum etiam quia si una esset de essentia, esset inseparabilis, unde altera nunquam posset ei convenire, cum opposita non possint simul eidem inesse; habet ergo genus essentiam ex se distinctam a differentiis, seu non includentem illas. Quod vero e contrario differentia etiam dicat essentiam non includentem genus, patet, tum qui alias genus esset transcendens; tum etiam quia alioqui differentia includeret totum id quod includit species, unde quædam nugatio committeretur, quando differentia adjungitur generi.

3. Tertium argumentum esse potest, quia, quæ in re separantur, necesse est aliquo modo distinguí etiam in re; sed gradus inferior et superior in re separantur, nam alicubi est ratio animalis, ubi rationale non invenitur, et sic de aliis. Simile argumentum est, quod in re ipsa duæ species sunt similes in ratione generica, non vero in specifica; unde videtur necessarium, has rationes in re ipsa esse distinctas. Item, quod differentia contrahit genus, et actualitè illud; non sunt ergo omnino idem, quia idem non contrahit seipsum. Quarto argumentor, quia hæc locutiones præcise et abstracte sunt falsæ, *Animalitas est rationalitas*, et similes, et non nisi ob distinctionem formalem, nam, si essent omnino idem prædicatum et subjectum, propositio affirmans vera esset; sed illis vocibus significantur præcise gradus genericus et differentialis; distinguuntur ergo hi gradus ex natura rei.

4. Atque hinc ulterius concluditur, genus et differentiam sigillatim sumpta distinguí ex natura rei a tota specie, quia comparantur ad illam ut partes ad totum vere ac re ipsa compositum ex illis; totum autem distinguitur ex natura rei a singulis componentibus, esto non distinguatur ab omnibus simul sumptis et unitis; distinguitur enim saltem ut includens aliquid, quod aliud non includit. Unde hac ratione communitè etiam dicitur, genus ac differentiam præcise sumpta in ratione partium non posse vere prædicari de specie; quia pars non prædicatur de toto. Et confirmatur primo, nam si in re homo et animal nullo modo distinguerentur, neque etiam equus et animal; ergo neque homo et equus possent distinguí, nam quæ sunt eadem unitertio, sunt eadem inter se; et quicquid est de essentia unius, erit de essentia alterius, et e converso; nam, si homo et animal in re sunt idem, quicquid est de essentia hominis erit de essentia animalis; et simile erit in equo; ergo idem erit comparando hominem et equum inter se; vel certe fatendum erit, aliquid esse de essentia animalis in homine, quod non sit in equo, et e converso; ex quo sequitur animal non dici univoce, neque secundum eandem rationem de homine et equo, sed æquivoce, vel ad summum secundum analogiam quamdam proportionalitatis. Tandem confirmatur illa ratione sæpe facta, quia non possunt res diversæ secundum idem omnino esse similes et differentes; sed duæ species sunt simpliciter et essentialiter diffe-